

CEDERHJELM, GERMUND ADAM

**Til svenska allmänheten. =(Rubr.)=/(Adam
Germund Cederhjelm.) (Stockholm, tryckt i
kongl. ordens-tryckeriet år 1784.).**

Stockholm
1784

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

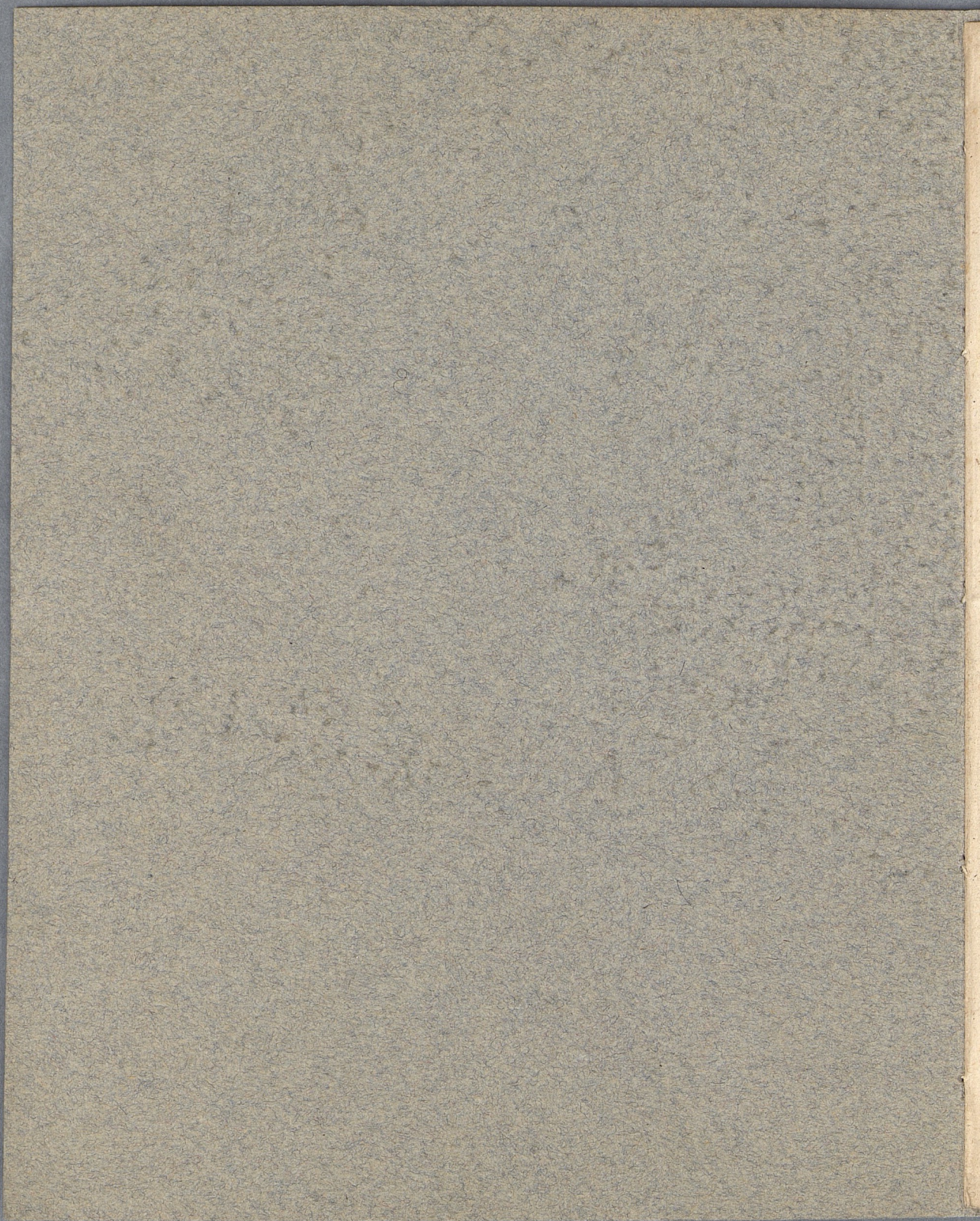
- <http://search.books2ebooks.eu/>

CEDERHJELM, A. G.

Elkon
Husdy
Häst
(N:o)
1700-1829

1781

Til Swenska Allmänheten.

Utur den ofärdhet som tillhör mitt Landthushållare-Stånd, och från den glömda wår, som utgjordt mit wäl, fördristar jag mig för första och troligt wis sista gången uphöja min swaga röst til Swenska Allmänheten, hwarwid jag först bär anhålla om det tålmod och den milda uttydning, som ömsinta Människor förkunna wälmening, och nit för de fattigas, för de swältandes hjälp. — Skulle någon finnas som är okunnig om det djup af elände, hwari lägsta Classen men största mängden af wåra med-Människor framdraga et uselt lif, och tåra på de sista krafter; skulle någon ej sedt de människo-hannar, som aftyna med swartnad hy, hoptorkade bentangel, samt den känslolöshet swältet och et olyckligt lif ger, innan det hinner slutas uti de faseliga dödsöspenningar, som likna en flockande lampas sista blomningar; den tåkes nu resa ut på Landet, se litet in i de boningar, som wäl för hetat Bonde- och Torpare-hus, men äga mindre tillgång på föda och underhåll än de wärsta tiggares kojor fordom. — Ifrån den, (för wälwäga och odling de förra år, samt redlighet och goda seder alltid wäl kända) Östra Westmanlands Allmoge, alt ner til Hallands Skårgårds folk, kan då synas, huru den öma beskrifning, som wäckt Stockholms och Götheborgs Respectable Borgerskaps hjertan och betydliga sammanskottet för wiså orter, besannas på flere ställen. Det torde finnas, at de ej warit ända ofällast, som haft at tilgå föda af agnar och drank, som annars tillhördt de sämsta kreatur, utan at måsa och bark, som inga djur nänsin angriper, måst blifwa människors lif-räddning; Många hederliga Präster kunna intyga, huru de wid påfallningar, at meddela den sista tröst, som wid lifwets slut förunnas de Christne, just af de jordiska delarne funnit et medwärfande, samt at de sjelfwe ofta, och ofta utaf en medförd matsäck återkallat til krafter sine sjuke, och således i flere slags mening delat lifsbröd. — Men målningen af många Landsorters totala miswärt och Menighetens uselhet och hisseliga nöd leder nästan mera til förtwiflan, och at sära blöddiga hjertan, än at med rådighet utwiså botemedel eller utwågar. — Wi kunna aldrig nog i hjerta och minne erkänna wår hulda Konungs anstalter til Sine Undersåtares räddning detta år. De i fordna tider ömsjeliga och kanske för sednare tider knapt troliga eftergifter på Krono-Räntor och Utskyllder, de Sades-förskottet och lån, samt de utdelningar och gåstwor, som på wår Konungs befallningar stedt, bewiser Mildheten och Klosheten af Dess Styrfel. — En fri Landtman, som har intet at hoppas och intet at frukta,

): (

må

1700-1829

må ej mistros för smicker, men bör ock med ömaste wälsignelser prisa dens
 wård, som ur nöd och död räddat och lifnärt des Medbröder. — Mis-
 wäxt-åren i Sverige 1771, 1780 och 1783 samt den öddande farfoten
 1773 och 1774 hafwa besannat det, som först sagts om Marc Aurele,
 at den Monarque, som måst öfwat och wärderat wälgörandet, har un-
 der sin Regering sedt de mästa uslingar. — På 2:ne Secula lärer knapt
 jordens tilslutning på alla sorter affkomst warit totalare än detta år. Jäm-
 förelsen emellan Historien om 1590-talets miswäxt och fäseliga hungers-
 död, emot Landets nuwarande tilstånd, utmärker i anseende til bristen på
 Jordens gröda en lika olycka och tilämne, men räddningen ifrån en så-
 dan Swart-död, är endast at tillskrifwa vår Regerings Wisa och Hjelp-
 samma Författningar i et mera uplyst tidehwarf. Sedan en Regent så-
 ledes fullgjorde Des Höga Plikt efter yttersta förmåga, så fordrar all
 omtänka, all skyldighet, at Menigheten också efterskter, om för dem flere
 lifsnärings-metoder äro at tilgå: samma brist, som gör nöd, bör ju wäcka
 industrien. Om något hinder skulle existerat wid en lifsnäring, som är lof-
 lig, som är god, som är af Gud befalld, bör då ej i Herrans namn så-
 dane hinder undanröddas? och bordswälsignelser delas åt alla Skaparens
 därtill ämnade gåfwor. Om blindhet och okunnighet, om skroet och et ne-
 stigt mistag mot hwad, som wärkeligen är heder och ära, wälla saknad i
 1000:detals Människors underhåll och räddning, blir det ju hwar och en
 Människas, hwar Christens plikt, at efter sin mån å daga lägga det rätta. Jag
 börjar därföre dristligt et ämne, som torde hos swaga sinnen, lika som dik-
 terna om spökerier, wäcka farhåga och affky, men hwarwid stadgade Män-
 niskor ej kunna skrämras eller affedas. Den sak, som hitills warit betän-
 kelig, at omtala emot en willad inbillning, emot okunnighet och misräk-
 ning, torde nu winna de klokas bifall, då nödwändigheten det föreskrif-
 wer, sanningen wises och nyttan bewises. Sjelfwa Religions heligaste sat-
 ser hafwa haft sådant öde, at länge qwäfwas och fördommas, tills efter Re-
 formationen de blefwo allmänna Trons Artiklar. Skall ej i en uplyst tid,
 skall ej i den stund, då en GUSTAF af Wasa itt med Mildhet och
 kloshet ger ny dag åt Swerge, de sanningar wägas fram, hwarpå mil-
 lioner Människors förmån, föda och i detta år lifsbärgning beror. Det
 mistag om heder och den fördom, som hindrat räddning ur yttersta hun-
 gersnöden, blifwe endast ämne för affky och förakt; kallsinigheten, då
 det angår de fattigas hjelp och allmänt wäl, ware blott förwitelig; och
 må rådslan för orimneliga om dömmen blott njuta åtlöje, samt utpeka et
 lika willat begrep om den wärkeliga äran, som swaghet i sinnet hos den
 ej

ej tåres frambara de tankar människo-kärlek förestifwer, inre öfvertygelsen gillar, och ärfarenheten bestyrker. — Då desse grunder framställer jag mig för Satirens rista, för tadlatens swerd, men med alt sinnesslugh under Religionens sköld och den Högstas beskydd, och omtalar härwarande tids behof, at bortläggga fordna tiders ohåg för nyttjande af de Djur, som til lifnäring tjåna. — Då Uppenbarelseen i Apostlag. 10 Cap. 9 v: och följ. sagt om Allehanda fyra fött djur på jorden, och wilddjur och the, som krypande åro, och the, som flygande åro under himmelen, Statt up Petre, slagta, och åt, samt, at hwad Gud hafwer rent gjordt, thet behöfwer tu icke tålla menligit, så bör ju lydriad thesfore vara oklanderlig. Sedan Kongl. Collegium Medicum med et mod och uplysning, som hedrar hwar särskildt Ledamot, och bewisar, at deras wålgbrände håg stråcker sig lika, til at förekomma dödsfaror och nöd, som at bota och rådda thetutur, nu til Regeringen upgiffwit, det åtskilliga kreaturs fött wore både hälsosamt och nyttigt at bruka, så återstår icke mera någon farhåga. — De försök jag 1778 i min tysthet gjordt och den upgift där om jag 1779 wågade mig underdånigst på Högsta ort låta framgiffwas, ger mig dristighet nu, då nöden och tiden det fordrar, säga, at Håstar kunna til Människors föda nyttjas lika som andre slagtkreatur. — Den gissning, at Håstars fött skulle såsom mera sensfullt wara hårdsmålt föda, beswaras med den wisshet hwar Rökspiga känner, at genom starkare eld under kokningen uplösas sådant. At gamla Oxars fött är åswen så sensfullt och kanske mera hårdsmålt, emedan de ej åga den volume af fött eller den fetwa åswen de magraste Håstar hafwa, synes tydeligast wid Anatomien. At Håstfötter ej innehafwer något heterogent för Människans kropp, bewises af dageliga ärfarenheten hos Tartaterne, hwilka måst helt rått och sällan stekt eller kokt förtåra det; då nu frågan är om et behof, som stråcker sig til de lägsta Clåsser folk, och om underhjelp i deras fattigdom, blir altid en wæklig smak et olåmpeligt anförande. Utan at förringa wårdet af de utifrån hämlade, samt i synnerhet ifrån Curland komne Rök-tunnor, kan jag säga, och med många wittnen fulltyga at dårti ofta tydeligen sunnits stora stycken af Gølsunge-fött, som hwart n i mörhet eller smak warit sårre ån de bästa stycken Ox-fött, men wål fetare. Wåde nyssikenhet och håg, at med yttersta wisshet finna sårningen i detta åmne, har drifwit mig, at för 6 år sedan försöka åta stycken af åldre Håst-fött, hwilket jag heligt kan betyga, hwarken warit skadeligt eller osmakeligt. Det aldrafenigaste stycke har, wål kokat i tiltåpt gryta, mistat all seghet och osmak, inlagdt i Attika har det århållit lika mörhet

och god smak med de bästa nöd-stekar. Ut tungan och hjertat kunnat kallas läckre, då de efter wanlig tillagning kokats, kan jag ock lika alftwar samt intyga. — När war allmänna wane auctoriserat, och gjordt til läckerheter, at äta en lefwande Ostia i sit watten, at äta orensade Beccaciner, at äta kokade Fogelbon, at äta mortifierad Fogel, at äta Störens råa Rom (Caviar), at äta Grodor och Björn-stek m. m., så synes det man nog antagit Petri försäkran, at ingen ting är menligt. Ut den äldst Policerade Nation i werlden, Chineserne, äta alla slags djur, bewisar det både smak och uträkning sammanstamma däri, at kufwa de fördomar, som minska underhållet för Människor och i följe där af folk mängden. Ryßland, som ej kan nekas namn af en bland de bästa Policerade Nationer, nyttja i de bästa orter Häst-kött. Det kloka Engeland, det lyckeliga Österrike, det wäl styrda Brandenburg skulle wist icke wanwårda denna föda, därest ej et lyckligt Climat gäfwit dem så mycket til öfwerflöd, at de aldrig uthärdat brist, mindre hungersnöder. — Den gamla sägen, som skulle Hästars dyrhet stiga så högt, at de knapt kunde af den fattiga köpas, om de genom slagning skulle göras rarare, torde snart befinnas äga samma grund, som den genom prejugererne inrotade affty; ty 1:o skulle den dyrhet eller ökade införs-summa som för Hästar tilkomme, ej orsakas af annat, än det mera wärkelige gagn och nytta man af samma wara ägde, således en wärkelig förädling göra dess segrade pris: 2:o skulle just den ökade dyrhet i sin mån lämna bästa anledning, til at updrifwa Hästafweln åtminstone mera än nu, då den är mindre förmånlig, och således det härwid wist hända som i all dyrhet, at den efter kort tid wärkar warans förökning: 3:o singo de fattige ej allenast bespara kostnaderne, som de nu måste widkännas för hudens aftagning och kroppens bortförning, utan de wunne äfwen straxt, utaf den Hästen de redan ägde, et ökat värde, som ginge lika med det största slag-kreaturs pris, hwilket liksom gäfwes dem til skänks, så at hwar enda Häst därmed lämnade sin ägare minst 200 daler R:mt mera än förra wanligheten. Ehuru långt det ock måtte wara ifrån mit ämne, kan jag ej undgå, at tillägga hwad gagn det medförde för krigstider, om de otaliga mängder Hästar, som annars gå förlorade, skulle äfwen nyttjas til födan, och Soldaten därwid förut wara wan: Den som är kunnig i Krigs-wetenskaper, lærer inse flere följder här af, och just detta ge anledning til de starkaste skälen. — Mig torde i dess ställe tillåtas uprepa den gamla regeln, at en liten detail mister all föraktelighet, och förtjänar upmärksamhet, då den bland 1000:detals repetitioner kan upwåxa lika med de större angelägenheter. En liten förslags-ut-
råk-

räkning, af totaliteten för Landet i den frågan om Håste-köfts nyttjande, lärer bäst wisa detta. Jag wet ej säkrare fundament, än at börja utaf de 81613 Mantal (*), som i Sverige finnes; hwarwid särskildt anmärkes, det 6849 Mantal äro Gäterier eller Rå och Råes med Ladugårdar ic. Churu Torpen i Riket ej äro med den wisshet ihop-summerade som Mantalen, kan man dock förslagswis med säkerhet beräkna 3 Torp på hwarje Gäterie, och et Torp för hwarjt fjerde annat Mantal, och utsätta antalet til 39238 Torp i Riket. Det minsta, som kan öfwerlagswis beräknas, blir wist för hwarje Gäterie 6 Håstar, för hwarje Hemman 4, och för hwarje Torp en Håst, detta gör

Städerna i Riket kunna ej med precision men med trolighet anses	379,388.
åga minst	= 9000.
Grufwor och Bruf afwen förslagswis	= 6000.
Cavallerie-Regementen då de äro complete 10,000, men på det förslags-räkningen må finnas wara til det minsta upgjord, utföres	= 7000.

Summa: 401,388.

De bestådde Troshåstar torde kunna öka antalet, men om i fredstider de på Officers Boställs Mantalen redan beräknade Håstar däri til någon del upgå, så behöfwa de nu icke åter uptagas. Stuterierne kunna wäl förbigås utan stor förändring i räkningen. Af desse 400,000:d. Håstar, som wärfeligen finnas, och til mängden ej upnä öfwer 16 år, är således årliga afgången minst 25,000. Om det liksom med Oxar genom afflagtning förefommes, kunde wist a 20 lispund kött för hwarje Håst, 500,000:de pund kött användas årligen i Sverige til människelig lif-nåring och föda; I en stund och et år, då den minsta betta nästan deciderar om en fattigs, en Människas hälsa, krafter och lif, så må en Calculateur och en Människo-wån rysa för förslösning och bortkastning af en så betydlig hjelp. För dem som ej se någon nytta tydelig, då den ej walveras i penningar, kan a 10 dal. R:mt för lispundet kött wisas 5 millioner daler R:mts summa, som årligen bortkastas; oberäknat många flere finårre nyttor, som wid slagten kunde hämtas af blodet, syltan ic., men som är betydlig för den fattiga. — Bland alla menighetens fördomar blir wist den affky, at använda Håstar til födan, en ibland de obegripeligaste (**). Deß

): (3

wäl=

(*) At antalet på ofbermedlade Hemman stiger öfwer 100,000 är ganska wist, at således 20,000 Mantals tillökning uphögt denne räkning samt wisat en påökning af minst 80,000 Håstar är ock tydeligt, men finnes principen stadgad, så behöfs ej at updrifwa Zifftran.

(**) Wi så ej ensamt skylla detta fel på den låga Clafen: Allmänheter af dem som tro

wälde syntes i synnerhet ären 1772 och 73, då de långsamma rågnen i bärgningstiden minskade så wäl Sädes-födan för folket, som fodret för kreaturen, och ordfakade det många tusende Hästar måste dödas: den wid årets fortgång tiltagande brist på Spannemål samt positiva hungersnöd, kunde ej bringa Allmogen til at ens försöka om någon hjälp stode at erhålla til människeliga lifnärningen, uti de mängder kött, som då gingo förlorade. Det war mera swårt at slippa se, än at få se, huru utanföre hwar koja en dödad Häst erböd stt myckna förråd af kött at wildjuren, och således framläckade de skadeliga odjur, som sedan i flere år plågat Landet: hwad af Wargar och Rof-foglar ej så snart förtärdes, upfylde sedan luften med de förruttnade dunster, hwilka kanske woro första orsaken til den bistra digerdöd, som straxt därefter borttog en dryg sjettedel, för at ej säga mera, af Swenska arbetande mängden genom Rådtfeber. Det förtjente all tänkan och förundran, at se in i desse kojor, huru deras åboer håldre wälde at afstyna i den bistraste hunger, än at tilgripa en närande föda, som fants tre steg utom deras dörr, men som ofunnigheten utmålade såsom ouslig. Större antal Människor af Swenska Allmogen, än nästan troligt är, blefwo martyrer för en inbillning, som tog sin styrka af åran, at dö obefläckad. Är det ej en hiffelig olycka, at den största och wackraste principen skall misbrukas til så oriktiga tillämpningar. Men bör ock icke en sådan Class Människor wärderas, uplysas och hjälpas. — Då wi 1783 hast en ännu wärre miswärt, och desse månaders och dagars framgång lämnar den ynfeligaste erfarenhet och farhåga, skall då Guds gåfwors misbruk och förakt längre hindra hjälpen, och wärka bristen för det närwarande med farfoter för de följande tider? Skall den aldrotidigaste blygsel afhålla tiltaget, eller dölja hwad all skyldighet och öfwerlygelse föreskrifwer til råd och utwäg. — Jag bekänner därföre uppenbarligen hwad jag nu gjordt. — Sedan jag anwändt de besparingar, som mine förra års tarfsweliga lefnad lämnat, all den credit mig möjeligt warit erhålla och säkerheten medgifwit, och desutom de ringa så kallade redbarheter jag kunnat hafwa från mina Föräldrars tider, så fant jag ändå swårigheten och otillräckeligheten, at i detta år framföda de 347 åtande personer, som bo och wistas på de jord-delar jag äger och ärft, hwilkas bärgning och underhållande är nu så

wist

sig wara af bättre slag, äga så wäl denne präjugee, som många flere omissheter om hwad dygd och seder, hwad skam eller wanära är, bewis däred får jag utan vidare digression blott anföra de gamle och omhytelige ombömen om Comedianter, om Klädebonader &c. och om den lika orimneliga men än skadeligare art af grantagenhet i heder, som orsaka Enwige.

wist min samvetes plikt, som jag af dem i andra år fädt och vidare wil wänta min egen föda. — Ehuru affides min Gård ligger i skogen från allmän wäg och stora Byar, så förbi geef ingen dag, at icke 8 a 10, men de måsta 20 a 30 tiggare, utswultna och utfrusna, kommo hit, begärte allmosa och knapt kunde låstas med en dryck och styrkas med en betta. I en Landsort där utwägar äro swäre at finna, där ensligheten gör alla sörger tyngre, där inga nöjen kunna hindra at påtänka det man är Människa, äro dylika syner det måst tryckande. Min öfwerlygelse om den tillgång til lifnäring jag nu omtalt, wissheten at det i år war behöfweligt, och at tiltaget skulle sluteligen billigas af alla, at mit medelmättiga stånd, hwarken ägde den ringhet, som gjorde wärkställigheten omärkelig, eller den högd, som kunnat göra den ömdjelig, deciderade mig at göra början. — Til d. 25 Martii kl. 6 e. m. kallade jag sammans så mycken allmoge och fattige, som wille och kunde från 3:ne Kyrko-Socknar komma til mig, och i en ansenlig Menighets närvaro sode mina tankar, som jag sagode närmast deras begrep, och sluteligen feck under öfrymtade tårar och mycken sinnesrörelse, deras wälsignelser och önskingar för min affigt och mening. — Under suckan at wara wärd lyfta mit tal til alla wärlfers Wärlse, upläste jag följande Bön: — "Allsmäktige Gud, Barmhertighetenes Fader, hwars godhet jordens krets med allehanda spis upfyller, theraf Litt ädlaste wärk, menniskorne, kunna hafwa sin föda, och wälsignar oss med thet myckna, som Tu til upprehälle förordnat: sedan Tu sjelf i Litt Heliga Ord til Apostelen Petrum sagt om alla fyraföt djur på jordene, och wildjur, och the ther krypande äro, och the ther flygande äro under himmelen, Statt up Petre, slagta och åt, samt at hwad Gud hafwer rent gjordt, thet måste menniskor icke kalla menligt, Tillåt Nådernes Herre! lå tusendetals menniskor af en allmän hungers-nöd och brist förefe sig then pinsammaste död, therest ej räddnings-medel antages, i thet Tu nådeligen oss lämnat, men menniskligt öfstånd hittils försummat och föraktadt; at jag nu med rent hjerta och öfkyldiga händer, må tilgripa en lifnäring, som, ehuru hittils öwäntlig, dock af Dig werldenes Herre ren gjord och icke menlig är. Öwige Gud, infför hwars skarpa syn och dom alle skapat är undergiftwit, låt et ringa stoft frambara böne- och tack-offer, låt mig återopa Tin allwetenhet, at hwarken egen winst, fruktan för wanära eller åtra efter werldslig ära, styrkt mit tiltag: låt mit nit och wälmening för then stora delen af med-Människor, hwars ringhet och nöd nu tarfwa thenna räddning, wara Dig Nådernes Herre behagelig: Se oss barmherteliga til: Wi bekänne våra synder för Dig, bönhyr oss, war Tino folke Nådelig och öfwergif oss icke. Amen." Dår-

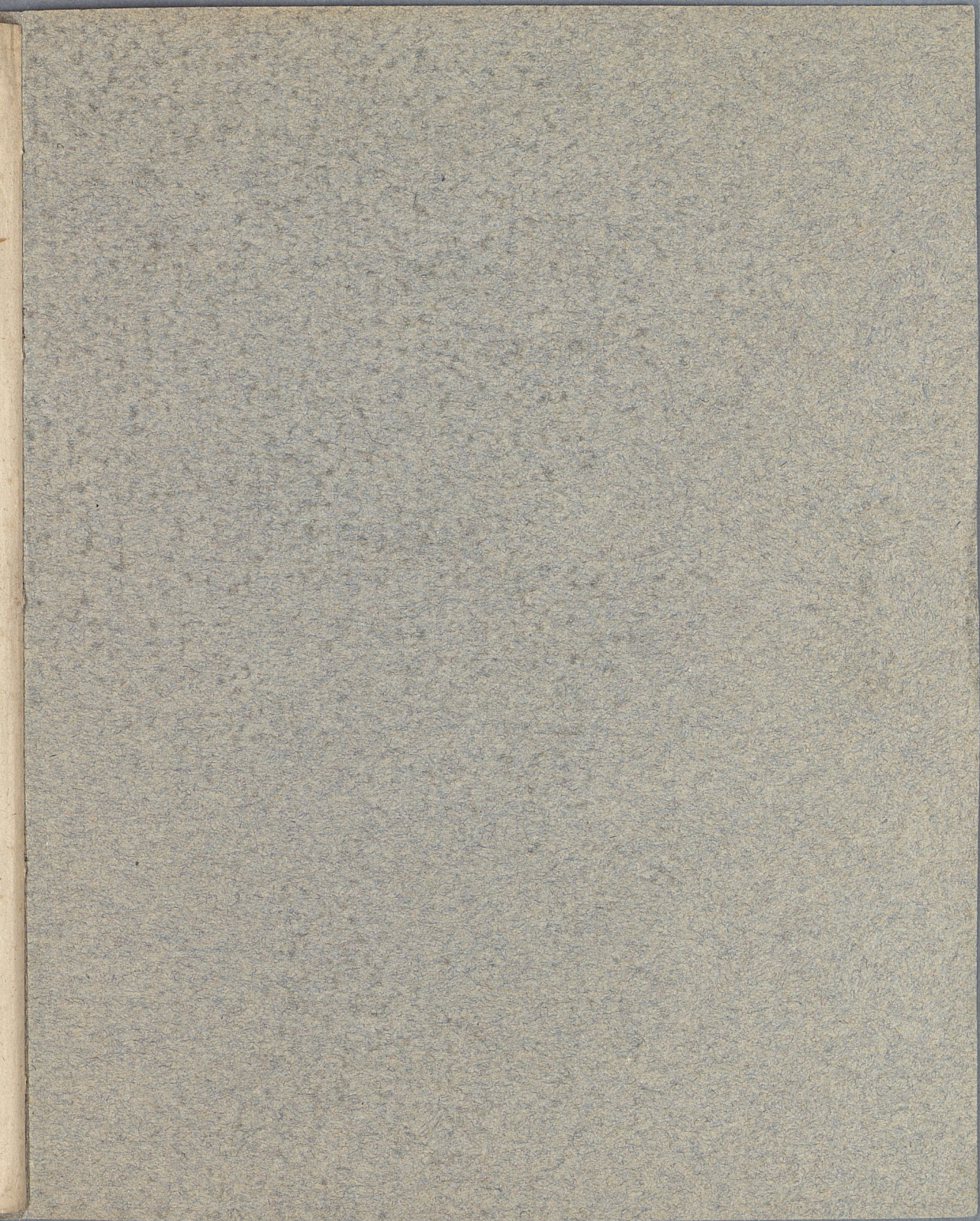
Därefter leddes fram en Häst, hwilken jag efter en wand Karls råd och utwising stack med en lång knif. Bloden samlades, huden började jag öppna och astaga, hwarwid en Bonde på et fjerndels Mantal Spångängen, Jan Ersson, framsteg och widtog samma sysla; sedan jag med försäkran om Skatte-frihet på des lilla Hemman samt estergift af 6 tunnor såds årlig Räkta i des lifstid, tackat honom, som först welat dela mitt arbete, framkommo flere, som med några R:dal. sp. blefwo belönte, tils sluteligen flere kommo än rum och sysla fantis. Några skifwor skuros, som straxt på glöb stektes, och jag i allas närvaro smakade, samt sedan smaktes af de måsta, tils ej mera war qwar: hwarefter det öfriga köttet och hela slagten lades, somt i salt och somt i Ätticka, som et wanligt boskaps-kreatur och nu til förtäring af mig och mit folk nyttjas.

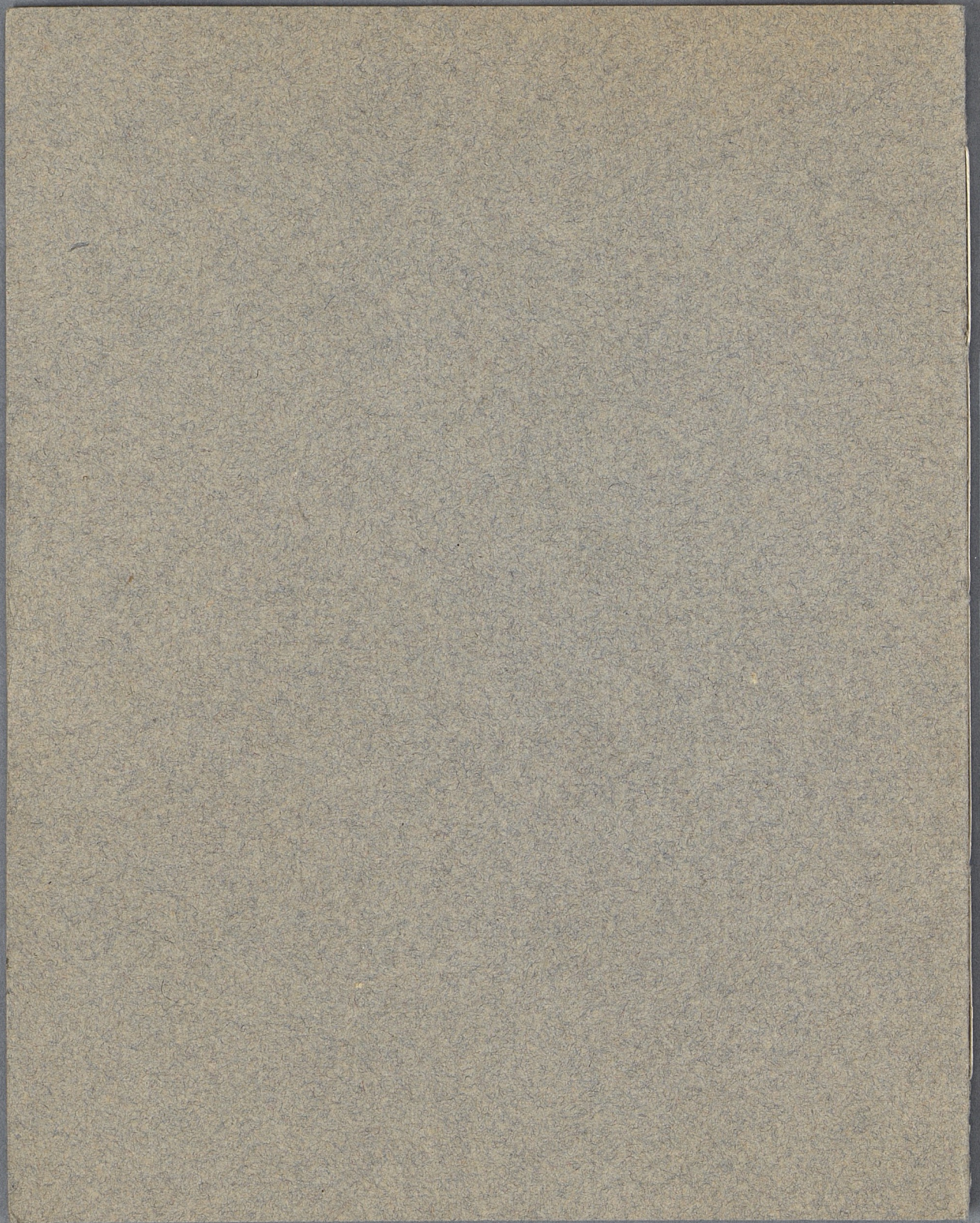
Swenska Allmänhet!

Det är utaf Eder som jag med darrande hand och rördt hjerta begär milda omdömen. Efter det begrep wår Herre gifwit mig, efter den kånsta Han tåndt i mit sinne wid med-människors nöd, har jag slytt mina tankar och åtgärd härwid; jag tror mig hafwa rätt, men jag bör medge min swaghets och möjeliga felaktighet: skulle jag af menniskeligit oförstånd mistagit mig, så låten lika med Högsta Domaren upslået bli ursågt. Jag har nog förut sedt farorne, at så uthårda mängas åttöje, affry och egillande; jag har nog sedt den skam, som hittits bundits wid, at få en Häst, och huru det motshudit wåra wanor och smak, at åta des kött: Jag har nog fruktat, at et slikt tiltag skulle kosta en wanora på min person, och hwad wårst på mit namn, och släkt, och wänner, och nu på mit i så många fall olyckliga folk, som jag sedt med mig; och således kunna lämna mig en långsam ånger för min drifflighet, och för denne presentation inför Eder, samt ge mig en bitter saknad af den positiva okånndhet och glömska, hwari jag lefwat lyckelig och nögd. Men detta och mycket wårre olyckor skulle jag gärna uthårda, blott jag kunde åga tröst, at hafwa fullgjordt en enda Medborgerlig plikt, och at härmed tjent det Allmänna, åtminstone i den ringhet som är bunden wid min person: I detta hopp har jag wågat mit enda wäl, som är mit namn och omdöme: Mätte åtminstone mit wågspejel, om det än skulle mislyckas, upmuntra mera uplyste til bättre. Om åter någon eller någre gilla mine tankar och tiltag, så låt mig få önsfälla för Menniskelighetens skull, at då dela mit öde, at genom upmuntringar i orten lindra och förändra deras tänkesätt, som dömma hårdt, at sluteligen genom esterödmens på et eller annat wis sätta det i gång, som nyttigast finnes: Kanste flere framtider angeläget behöfwa detta hjälpe-medel. Känne dock Gud den önskan och önskan, at håldre goda är måtte göra detta mindre behöfsweligt, fast och wilfarelsen skulle bibehållas, än at flere dörlika nöder, som wi nu för ögonen se, måtte med wåld bryta fördomen.

Adam Germund Cederhjelm,

Triherre til Ribbingebäck.

www.books2ebooks.eu